

Victoria drottning byrjaði eitt nýtt rák í 19. öld, har brúðleypið verður almennt stórhending, ið bæði skal siggjast og heiðrast. Rákið kemur eisini til Føroyar.

Tilvildarlig mynd, Føroya Fornminnissavn

Í Evropa finga samkynd hjúnabond ein bráðligan enda, tá Rómverkjarikið gjørdist kristið, og Konstantin keisari bannaði samkyndum hjúnabondum í ár 342. Men nøkur samkynd ganga allikavæl saman í hjúnaband við hjálp frá ávísam pørtum av kirkjuni

verið noktaður samkyndum søguliga sæð. Áðrenn kristna kirkjan fór at umsita hjúnabandið, vóru parløg og hjúnabond millum tvey av sama kyni ikki óvanlig. (Kathleen A. Lahey, Same-Sex Marriage: The Personal and The Political, 2000). Hjúnabond millum fólk av sama kyni vóru vanlig í gamla Grikkalandi, Rómverkjarikinum, Mesopotamia, millum amerikanskar indianarnar og í summum pørtum av Kina undir Ming dynastinum. Í Evropa fekk hetta ein bráðligan enda, tá Rómverkjarikið gjørdist kristið, og Konstantin keisari bannaði samkyndum hjúna-

bondum í ár 342. Hann gav samstundis boð um, at øll samkynd, ið longu vóru gift, skuldu takast av lívi. Í ár 390 var samkynd samlega eisini bannað, og revsingin var ásett, at dømd skuldu gravast niður alment og livandi. (Mathew Kuefler, The Marriage Revolution in Late Antiquity: The Theodosian Code and Later Roman Marriage Law, 2000). Men hóast kristna kirkjan í Evropa bannaði samkyndum hjúnabondum, so vóru tað samkynd, ið framvegis gingu saman í hjúnaband. Eisini við hjálp frá ávísam pørtum av kirkjuni. Eitt nú kann nevast Pedro Díaz og Muñoz

Vandilaz, sum 16. apríl 1061 vóru vígdir av einum katólskum prest í eini lítlari kirkju í Rairiz de Veiga í Spania. Í miðöldini í Fraklandi kundu menn eisini lógliga undirskriva ein almennan "affrèment" sáttmála sína millum. Hesin sáttmáli kravdi, at teir livdu saman og deildu "un pain, un vin, et une bourse" (eitt breyð, eitt vín og eina pengamappu). Hesin sáttmáli verður mettur at vera eitt tað fyrsta dømi um eitt alment góðkent skrásett parlag. (Allan Tulchin, Same-Sex Couples Creating Households in Old Regime France: The Uses of the Affrèment, 2007). Vicor-

ianskar kvinnur í USA, høvdu eisini møguleika at liva sama í einum sokallaðum "Boston hjúnabandi." (Esther D. Rothblum og Kathleen A. Brehony, Boston Marriages: Romantic but Asexual Relationships among Contemporary Lesbians, 1993). Men tað er ikki fyrr enn í 1988, at heimurin aftur verður vitni til eitt alment góðkent samkynt hjúnaband ella rættari sagt skrásett parlag, sum gav næstan somu rættindi sum eitt vanligt hjúnaband. Hetta árið verður Danmark fyrsta landið í heiminum, ið setur skrásett parlag í gildi. Í 2001 gjørdist Niðurlond fyrsta landið í heiminum, ið hinvegin aftur loyvdi veruligum samkyndum hjúnabondum, ið vóru fult javnsett við hinkynd hjúnabond.

Í skrivandi løtu loyva 16 lond og 15 amerikanskir statir samkyndum hjúnabondum, meðan fleiri onnur lond veita líknandi rættindi til sínar samkyndu borgarar. Kjakið heldur eisini fram í øðrum londum, sum eisini umhuga at javnstilla samkynd og hinkynd í landsins hjúnabandslógum – eitt nú í Føroyum.

Hjúnabandið er ikki støðugt

Heimssøgjan vísir okkum, at hjúnabandið er alt annað enn støðugt, og hevur broytt seg nógv gjøgnum alla søguna hjá menniskjanum. Hjúnabandið, sum vit kenna tað í dag, er ein heilt onnur samfelagsskipan enn fyri bara 100 árum síðani - fyri ikki at tosa um hvussu tað var fyri 2.000 árum síðani

ella 50.000 árum síðani í eldru steinöldini, tá flestu søgufrøðingar eru samdir í, at fyrstu hjúnabondini tóku seg upp. Søgjan vísir okkum, at eitt hjúnaband er tað, sum eitt samfelag ger tað til í síni samtíð. Um vit kunnu læra nakað av søguni, so er tað, at hjúnabandið, sum vit kenna tað í dag, neyvan fer at standa í stað. Tað fer heldur hinvegin at fylgja samfelagsmenningini eins og tað hevur gjørt síðan fyrstu hjúnini gingu saman í hjúnaband einaferð afturi í eldru steinöldini.

Ungdómsuppreisturin og kvinnurørslan í 20. öld hava m.a. við sær, at færri fólk velja at gifta seg og talið av hjúnaskilnaðum veksur skjótt og nógv.

Hóast trælirnir í USA finga sítt frælsi í 1865, so finga teir og aðrir hinkyndir amerikummenn ikki rættindini at gifta seg eftir egnum ynski og við øðrum rasum fyrr enn í 1967.

Tilvildarlig mynd